

Brüssel, 16.11.2016
COM(2016) 732 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE
JA NÕUKOGULE**

Teine eduaruanne tulemusliku ja tegeliku julgeolekuliidu suunas liikumise kohta

I. SISSEJUHATUS

Käesolev on teine igakuine aruanne, mis käsitleb tulemusliku ja tegeliku julgeolekuliidu suunas liikumisel tehtud edusamme ning milles võetakse kokku areng kahes peamises sambas: võitlus terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse ning nende tugisüsteemidega ning nende ohtude suhtes kaitse- ja vastupanuvõime suurendamine. Esimene eduaruanne võeti vastu 12. oktoobril 2016¹ ning see hõlmas ajavahemikku 2016. aasta aprillist oktoobrini. Käesolevas teatises käsitletakse pärast seda tehtud edusamme ning vaadatakse tulevikku kuni 2016. aasta detsembrini.

Aasta pärast Pariisi rünnakuid, kus hävitavate tagajärgedega kasutati sõjaväe rünnakrelvi, on komisjoni poolt 18. novembril 2015. aastal algatatud tulirelvade direktiivi muutmist käsitlevad läbirääkimised endiselt ummikus katsete tõttu kõnealuste ettepanekute sisu lahendada. Pariisi ohvrite mälestuse nimel tuleks kõnealuste läbirääkimistega käesoleva kuu lõpuks lõpule jõuda. Nii vastaksime ka kodanike õiguspärasele ootustele, mille kohaselt ei tohiks sõjaotstarbelised relvad eraisikute kätte jõuda. Kiiremas korras tuleks lõpetada ka läbirääkimised, mis käsitlevad terrorismivastase võitluse direktiivi, millega soovitakse kriminaliseerida kogu liidus terrorism ning terrorismi toetamine. Lõpule tuleb viia ka läbirääkimised, mis käsitlevad Schengeni piirieskirjade muutmist eesmärgiga lahendada tagasipöörduvate terroristist võitlejate probleem, kehtestades süstemaatilised kontrollid kõigi välispiiri ületavate isikute suhtes.

Kooskõlas prioriteetidega, mida president Juncker rõhutas oma 2016. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus ja mida täiendati komisjoni 14. septembri 2016. aasta teatises julgeoleku suurendamise kohta liikuvus maailmas,² edendab komisjon piiride tugevdamist käsitlevate ettepanekute kaudu muid olulisi meetmeid terroristide tegevuse piiramiseks. See hõlmab ELi reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) käsitleva ettepaneku esitamist, et võimaldada nende kolmandate riikide kodanike eelkontrolli, kes ei vaja liitu reisimiseks viisat, ning pärast ELi piiri- ja rannikuvalve ameti käivitamist vajalike operatiivmeetmete võtmist, et karmistada kontrolle välispiiril. Komisjon on ka jätkanud panustamist radikaliseerumise vastasesse võitlusesse, tõhustades radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustikku, eesmärgiga takistada noorte ja haavatavate isikute sattumist terroristlike värbajate ja propaganda ohvriks. Detsembri aruandele lisatakse terrorismi rahastamise tegevuskava raames lõplikud ettepanekud, kuidas takistada rahaliste vahendite terroristide käsutusse sattumist, kasutades selleks ettepanekuid, mis käsitlevad rahapesu kriminaliseerimist, vara külmutamise ja konfiskeerimise otsuste vastastikuse tunnustamise tugevdamist ning ebaseaduslike sularahamaksete vastast võitlust.

¹ 12. oktoobri 2016. aasta teatis COM (2016) 670 final „Esimene eduaruanne tulemusliku ja tegeliku julgeolekuliidu suunas liikumise kohta“.

² 14. septembri 2016. aasta teatis COM (2016) 602 final „Julgeoleku suurendamine liikuvus maailmas: parem teabevahetus terrorismivastase võitluse valdkonnas ja tugevamad välispiirid“.

II. TERRORISMI JA ORGANISEERITUD KURITEGEVUSE NING NENDE TUGISÜSTEEMIDEGA VÕITLEMISE TUGEVDAMINE

a) Õigusraamistik terrorismi vastu võitlemiseks ning rahastamise ja tulirelvade kättesaamatuks muutmiseks

Pariisis 13. novembril 2015. aastal toimunud rünnakute aastapäevaga seoses peab EL kiiremas korras tõhustama õigusraamistikku,³ terrorismivastase võitluse suutlikkust ning sellega seotud vahendeid. Kaasseadusandjad peavad novembri lõpuks **terrorismivastast võitlust käsitleva direktiivi** ettepanekus kokku leppima, et kuulutada terrorism, terrorismi eesmärgil reisimine ning terroristide aitamine ja toetamine kogu liidus kuriteoks, ning leidma lahenduse terrorismiohvrite probleemidele.

Isegi kahe kolmepoolse kohtumise järel ei ole kaasseadusandjad suutnud **tulirelvade direktiivi** muutmises kokku leppida. Direktiivi üle peetavatel läbirääkimistel tuleb ummikseisust välja murda ning sõjajärelised rünnakrelvad, sealhulgas poolautomaatseteks ümber tehtud relvad, tavakasutusest kõrvaldada. Komisjoni seisukoht on selge: „AK 47 Kalašnikovi“ ja „AR 15“ perekonnast pärit poolautomaatsete rünnakrelvade tsiviilkasutus tuleks keelata, kuna tegemist on sõjategevuseks mõeldud relvadega. Lühikeste ja pikkade tulirelvade magazini mahutavust tuleks piirata 10 padrunita ning nende suhtes tuleks kohaldada ranget lubade süsteemi ja kontrolli. Erandeid peaks lubama ainult erandkorras ja seda tuleks rangelt kontrollida. ELi kodanikud ootavad selles valdkonnas oma turvalisuse tagamiseks kiireid tulemusi, mistõttu peame selle olulise õigusakti küsimuses kokkuleppele jõudma enne 2016. aasta lõppu. Komisjon hakkab samal ajal uuesti tegelema ebaseaduslike tulirelvade kaubanduse piiramisega, käsitledes seda küsimust ka 15.–16. detsembril toimival ELi ja Lääne-Balkani riikide justiits- ja siseministrite konverentsil.

Terroristide rahalistele vahenditele juurdepääsu takistamiseks on nõukogu võtnud vastu õigusaktid, mis on vajalikud Al-Qaida ja ISILi/Da'eshi vastu suunatud ELi autonoomsete loetelude koostamiseks.

b) Radikaliseerumise ennetamine ja võitlus selle vastu

Radikaliseerumise ennetamine on oluline osa ELi lähenemisviisist võitluses terrorismiga: kasutada oluliste tulemuste saavutamiseks pehmeid vahendeid. Terroristide värbajad on sihikule võtnud noored ja haavatavad rühmad, kasutades ära tõrjutuse, isolatsiooni ja rahulolematusega seotud tundeid. Meie peame suunama oma tegevuse rohujuure tasandi kogukondlike projektide kaudu nende samade inimesteni, et pakkuda neile alternatiivset ja paremat valikuvõimalust. Just seetõttu asutas komisjon radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustiku ning toetab selle tegevust, ühendades kohalikke osalejaid ning jagades parimaid tavasid radikaliseerumise vastase võitluse kohta. 9. novembril 2016 teatati **radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustiku kõrgetasemelisel konverentsil** noortele suunatud radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustiku uue platvormi (RAN Young) käivitamisest, mille raames kutsutakse noori üles võtma terroristide värbajate jaoks olulise sihtrühma radikaliseerumise ennetamisel aktiivne roll. Komisjon esitles ka liikmesriikides kohaldatavate ennetusstrateegiate, lähenemisviiside ja meetmete kogumit, mida toetab uus kontaktpunktide võrgustik ja millega tagatakse parimate tavade tõhus vahetus kogu ELis. Radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustik avaldas ka Euroopa politseiametnikele mõeldud koolitusprogramme käsitlevad põhjalikud suunised, mis sisaldavad radikaliseerumise erinevaid aspekte. Tööd on alustatud kontrollnimekirja välja töötamiseks, mis sisaldaks

³ Eelkõige seoses komisjoni ettepanekuga direktiivi kohta, mis käsitleb terrorismivastast võitlust (COM (2015) 625 final), ja direktiivi kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/477/EMÜ relvade omandamise ja valduse kontrolli kohta (COM (2015) 750 final).

liikmesriikides tagasipöörduvate terroristist välisvõitlejate kindlakstegemisel võetavaid meetmeid.

Radikaliseerumise ennetamine tähendab ka terroristide poolt oma sõnumi edastamiseks kasutatavate veebipõhiste propagandakanalite keelustamist. Komisjon korraldab 8. detsembril teise ELi internetifoorumi, mille raames kohtuvad komisjoni, liikmesriikide, Europoli ja oluliste internetifirmade esindajad. Kohtumise raames luuakse uus ühine teavitamisplatvorm, et kiirendada terroristliku sisu kõrvaldamist, ning käivitatakse vastupropaganda tõhustamiseks kodanikuühiskonna tugevdamise programm.

Komisjon kasutab radikaliseerumisvastases võitluses vastavalt **vägivaldse ekstremismi viiva radikaliseerumise ennetamist** käsitlevale teatisele⁴ ka haridusele ja teadustööle mõeldud vahendeid, sealhulgas:

- **Programm „Erasmus+“**: 2016. aastal eraldas komisjon rohujuure tasandi haridusprojektidele sotsiaalsete ja kodanikuoskuste, mittediskrimineerimise, sotsiaalse kaasatuse, kriitilise mõtlemise ja meediapädevuse ning kultuuridevahelise mõistmise edendamiseks 200 miljonit eurot. Õpiliikuvuse valdkonnas on praeguseks algatatud enam kui 300 **noorte projekti**, mis tegelevad otseselt Pariisi deklaratsiooniga⁵ seotud valdkondadega, ning enam kui 1700 projekti, mis tegelevad kultuuridevahelise dialoogi, sotsiaalse kaasatuse ja solidaarsusega seotud laiemate küsimustega.
- Vägivaldse radikaliseerumiseni viivate mehhanismide **uurimise rahastamine**, et programmi „Horisont 2020“ raames individuaalseid äärmuslikke juhtumeid ennetada, kiiremini kindlaks teha ja lahendada.
- Käimasolev rahastamine 100 miljoni euro ulatuses, et edendada vägivaldse äärmusluse vastast tegevust kolmandates riikides.

c) Piiriülese operatiivkoostöö parandamine ELi ametite toetusel

ELi ametid täidavad julgeolekukava rakendamisel olulist rolli. Komisjon on täitnud oma kohustused seoses Europoli tegevuse tõhustamisega, tehes ettepaneku võtta Euroopa terrorismivastase võitluse keskusesse tööle veel 20 töötajat, et suurendada keskuse suutlikkust reageerida ulatusliku terrorirünnaku korral liikmesriikide abipalvetele ööpäev läbi. Kõnealune töötajate arvu kavandatud suurendamine võetakse ette lisaks 35 uuele töötajale, kes palgatakse 13. aprillil 2016 eelarvepädeva institutsiooni poolt vastu võetud ELi paranduseelarve nr 1/2016 alusel⁶.

Terrorismivastases võitluses, sealhulgas praegu Iraagis ja Süürias valitseva olukorra ja terroristist välisvõitlejate tagasipöördumise suurenenud ohuga seoses mängib olulist rolli ka **Eurojust**. Eurojust toetab juba praegu liikmesriike keerulistes piiriülestes uurimistes ning komisjon kutsub liikmesriike üles kasutama Eurojusti ühistes uurimisrühmades, et tugevdada terroristist välisvõitlejate suhtes kohaldatavaid juriidilisi meetmeid. Selle taustal peavad liikmesriigid võtma vajalikke meetmeid, et pidada kinni **Euroopa uurimismääruse**⁷ ülevõtmiseks seatud tähtajast 22. mai 2017, kuna see lihtsustaks ja kiirendaks tõendite kogumist ja edastamist.

⁴ COM(2016) 679 final.

⁵ 17. märtsi 2015. aasta Pariisi deklaratsioon kodanikuaktiivsuse ning vabaduse, sallivuse ja mittediskrimineerimise ühiste väärtuste edendamise kohta hariduse kaudu.

⁶ COM(2016) 679 final.

⁷ 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades.

III. KAITSE- JA VASTUPANUVÕIME SUURENDAMINE

a) Teabevahetuse parandamine

Tõhus ja suunatud teabevahetus on terrorismivastase võitluse oluline vahend. Komisjon tegutseb aktiivselt **ELi broneeringuinfo direktiivi** rakendamise nimel, et tagada selle õigeaegne rakendamine 2018. aasta maiks seatud tähtjaks. Kõnealuse direktiivi kohaselt ei pea kõik liikmesriigid mitte ainult koguma lennureisijate andmeid, vaid olema suutelised neid andmeid struktuuride ja kõrvalekallete tuvastamiseks töötleva. Pärast eelmise eduaruande avaldamist on komisjon kirjutanud üheteistkümnele liikmesriigile, kes ei ole broneeringuinfo direktiivi veel rakendama hakanud, et pakkuda neile selleks tuge. Komisjon esitab enne 2016. aasta novembri lõppu parema õigusloome rakenduskava. Kõnealune rakenduskava hõlmab liikmesriikidele mõeldud suuniseid, milles võetakse kokku broneeringuinfo süsteemi loomise olulisemad punktid ning tutvustatakse erinevaid tugiteenuseid (õiguslikud, tehnilised, rahalised), mida komisjon osutab õigeaegse ja tulemusliku rakendamise toetamiseks.

Piiriülese kuritegevuse ja terrorismiga võitlemine eeldab eri õiguskaitseasutuste vahelisi tõhusaid koostöökanaleid. Piirialadel ühendavad **politsei- ja tollikoostöö keskused** eri liikmesriikide õiguskaitseasutusi. 50 politsei- ja tollikoostöö keskust üle kogu Euroopa kohtusid 2016. aasta oktoobris Europoli peakorteris, et määrata kindlaks viisid, kuidas parandada nende keskuste põhiülesannete täitmist ning teabevahetust ja koostööd Europoli ning Euroopa piiri- ja rannikuvalvega.

b) Infosüsteemide tugevdamine ja teabelüinkade täitmine

2016. aasta oktoobrikuine Euroopa Ülemkogu tunnistas oma toetusavalduses komisjoni ettepanekule luua **ELi reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS)**,⁸ et lubab läbi viia viisanõudest vabastatud reisijate eelnevat turvakontrolli. 16. novembril esitas komisjon ettepaneku määruse kohta, millega luuakse ETIAS, millest saab automaatne eelkontrolli süsteem, mida kasutatakse võimalike sisserände- või julgeolekuohtude tuvastamiseks enne viisanõudest vabastatud reisija ELi välispiirile saabumist. Praegu registreeritakse viisaomanikku käsitlev teave viisainfosüsteemis, kuid viisanõudest vabastatud isikute kohta saadakse teavet üksnes nende saabumisel nende reisidokumendist. Enne nende ELi välispiirile jõudmist ei ole üle maismaapiiri ELi sisenevate viisanõudest vabastatud isikute kohta võimalik mingit teavet saada. Eelkontroll toetab ka ELi viisavabaduse poliitikat ning tugevdab Schengeni piiri haldamise kvaliteeti.

Tugevamad piirid, mida toetavad ühendatud teabesüsteemid, on kesksel kohal, et tabada tagasipöörduvad terroristid võitlejad ja teised potentsiaalsed terroristid. Pariisi rünnakud tõid esile mitme eraldiseisva teabesüsteemi kasutamise nõrgad küljed, kuna kohapeal olid ei suutnud tagada teatava üksikisiku põhjalikku kontrolli kõigis andmebaasides. Komisjon tegeleb aktiivselt piiri- ja julgeolekualaste teabesüsteemide koostalitlusvõime parandamisega käesoleva aasta alguses algatatud protsessi abil⁹. Komisjon tegeleb **ühtse otsinguliidese** loomisega: tegemist on olulise vahendiga, mis tooks reaalselt kasu liikmesriikide õiguskaitseasutustele ning piirivalve- ja sisserändeasutustele. Sellega loodaks Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Ameti (EU-LISA) poolt juhitud süsteemide ühtne tehniline portaal. Selline ühtne otsinguliides ei asendaks riiklikke liideseid, kuid täiendaks neid ning oleks kättesaadav kõigile liikmesriikidele, kes täidavad süsteemidele juurdepääsu ja nende kasutamist käsitlevaid kehtivaid eeskirju. Komisjon palus infosüsteemide ja koostalitlusvõime **kõrgetasemelisel eksperdirühmal** esitada vahearuanne enne aastavahetust.

⁸ EUCO 31/16, 21. oktoober 2016.

⁹ COM(2016) 205 final, 6. aprill 2016.

Komisjon esitles 14. oktoobril 2016 viisainfosüsteemi rakendamist käsitlevat hindamisaruannet, milles analüüsiti ELi välispiiril sõrmejälgede võtmist ja biomeetrilisi andmeid kasutades korraldatavaid kontrole, samuti süsteemi kasutamist õiguskaitseasutuste poolt terrorikuritegude ja muude raskete kuritegude ennetamisel, kindlakstegemisel ja uurimisel. Viisainfosüsteem on omasuguste seas jätkuvalt üks täiuslikumaid, 2016. aasta märtsi lõpuks oli süsteemis registreeritud 23 miljonit viisataotlust ja 18,8 miljonit sõrmejälge. Liikmesriigid kontrollivad välispiiril viisainfosüsteemi andmebaasis aga ainult iga teist väljastatud viisat ning süsteemi kasutatakse õiguskaitse eesmärkidel endiselt ebajärjekindlalt. Komisjon otsib kõnealustele viisainfosüsteemi kasutamisega seotud probleemidele lahendust asjaomaste liikmesriikidega, toetudes selleks süsteemi juba täies ulatuses kasutatavate liikmesriikide headele tavadele.

c) Välispiiridel julgeoleku tugevdamine

ELi välispiiridel julgeoleku tugevdamisel oli väga oluliseks sündmuseks **Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti** tegevuse alustamine 6. oktoobril. Nüüd peab iga liikmesriik panustama kiirreageerimisreservi, mis kujutab endast ameti käsutuses olevate piirivalvurite ja teiste asjaomaste töötajate alalist korpust. Amet saab toetuda sellele reservile lühikese etteteatamisega, et lahendada välispiiril kiireloomulisi probleeme või käivitada piirivalve kiirreageerimisoperatsioone. Vastavalt oktoobrikuise Euroopa Ülemkogu järeldustele¹⁰ tuleks ametile eraldada töötajad ja varustus, et saavutada käesoleva aasta lõpuks ameti täielik kiirreageerimisvõime. Konkreetse näitena koostööst Euroopa piiri- ja rannikuvalvega väljaspool ELi piire lepitati kokku eelkõige selles, et suurendatakse Aafrikas asuvate kolmandate riikide ametiasutuste analüütilist, ennetavat ja operatiivsuutlikkust võitluses kuritegelike võrgustikega, mis vastutavad rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise eest, ning arendatakse peamiste partnerriikide vahel usalduslikke suhteid ja võrgustikke.

Oktoobrikuisel Euroopa Ülemkogul¹¹ kutsuti ka üles võtma kiiremas korras vastu komisjoni poolt esitatud muudetud **Schengeni piirieskirjad**, et jõustada julgeoleku suurendamise eesmärgil kõigi ELi välispiire ületavate reisijate süstemaatiline kontrollimine. Arvestades kõnealuste muudatuste tähtsust terrorismivastase võitluse ning eelkõige tagasipöörduvate välisvõitlejate tuvastamise seisukohast, peavad kaasseadusandjad enne käesoleva aasta lõppu muudatustes kiiresti kokkuleppele jõudma.

Detsembris esitab komisjon eelkõige õiguskaitse eesmärgil **Schengeni infosüsteemi** funktsionaalsust parandavate ettepanekute esimese osa. Süsteemi maksimaalselt tõhusaks kasutamiseks peavad piirivalvurid kontrollima süsteemis korrapäraselt kõiki välispiiri ületavaid isikuid. Sõltuvalt Schengeni piirieskirjadesse tehtavatest muudatustest peaksid liikmesriigid tagama, et terroristist välisvõitlejate suhtes kohaldatakse täies mahus **ühiseid riskinäitajaid**, koostöös Euroopa piiri- ja rannikuvalve esitatud ajakohastatud suunistega.

Reisidokumentide võltsimine ja identiteedipettus on kasvav julgeolekuoht, millest annavad tunnistust Pariisis rünnaku korraldanute poolt valede isikuandmete kasutamine. Komisjon esitab detsembris tegevuskava, millega parandatakse reisidokumentide turvaelemente.

Välispiiril julgeoleku tugevdamine ei ole seotud mitte ainult üksikreisijatega, vaid ka kaupadega, mille puhul kerkivad esiplaanile tolliasutused. Lasti eelteabesüsteemi (ICS 2.0) reformiga soovitakse kõnealust süsteemi laiendada ja ajakohastada, et see hõlmaks turvalise ELi andmekogu kaudu senisest suuremas mahus ja parema kvaliteediga teavet, mida kauplejad esitavad kaupade liikumise kohta, ning teha see teave kõigile tolliasutustele kättesaadavaks. Eesmärk on olemasolevad piirangud (kvalitatiivsest ja kvantitatiivsest

¹⁰ EUCO 31/16, 21. oktoober 2016.

¹¹ EUCO 31/16, 21. oktoober 2016.

seisukohast terviklike andmete puudumine, asjaomaste liikmesriikide piiratud juurdepääs andmetele, piirangud andmete kasutamisel) kaotada. Nõukogu kavatses kõnealust küsimust käsitlevad järeldused vastu võtta 2016. aasta detsembris.

d) ELi julgeoleku edendamise ELi piire ületava dialoogi abil

Kuna terrorism on oma olemuselt rahvusvaheline ning terroristid riigipiire ei tunnista, jätkab EL aktiivset osalemist aruteludes naabrite ja teiste rahvusvaheliste partneritega, et arendada tõhusaid julgeoleku- ja terrorismivastaseid partnerlusi.

Viimased saavutused hõlmavad järgmist:

- ELi delegatsioonide ja liikmesriikide saatkondade vahelise tegevuse tõhustatud koordineerimine, mille raames määrati Bosniasse ja Hertsegoviinasse, Tšaadi ja Liibanoni kolm täiendavat **terrorismivastase võitluse / julgeolekueksperti**, mille tulemusena on ekspertide koguarv nüüd 14.
- 13. septembril Iisraelis peetud **ELi-Iisraeli** terrorismivastase dialoogi käigus arutati laiemat koostööd terrorismi rahastamise, vägivaldse äärmusluse ja ebatraditsioonilise terrorismi vastases võitluses, samuti broneeringuinfo ja transpordi julgeoleku valdkonnas.
- Komisjoni talituste, Euroopa välisteenistuse ja ELi terrorismivastase võitluse koordinaatori ühisvisiit Egiptusse 6.–7. septembril, mille käigus lepiti kokku paljudes julgeolekuküsimustes tehtavas koostöös.
- ELi institutsioonid korraldasid 26.–27. septembril **Iraagis** õpikoja, mis käsitles heade tavade jagamist terrorismivastase võitluse valdkonnas.

e) Kodanike ja elutähtsa infrastruktuuri kaitsmine

Peamiseks valdkonnaks, kus liidus tuleb vastupanuvõimet suurendada, on **transpordi julgeolek**. Komisjon tegeleb ELi õigusraamistiku tõhustamisega. Kuigi lennunduse osas on see töö juba tehtud, on vaja säilitada kaitsetase ja ennetada tulevasi ohte, tagades saabuvate lendude turvalisuse ja avatud ala kaitse. Komisjon korraldas 7.–8. novembril 2016 avaliku ruumi kaitset käsitleva konverentsi, kus osalesid transpordi, luure ja tööstuse valdkonna riiklikud ja rahvusvahelised eksperdid, kes keskendusid küsimusele, kuidas turvata ühiskondliku transpordi alasid.

Komisjon keskendub ka transpordisektori **riskihindamisele**. Komisjon viis hiljuti koostöös liikmesriikide ja Euroopa välisteenistusega lõpule **lennulasti** julgeolekuriskide hindamise 6. vooru ning **lennundusele konfliktitsoonidest** tulenevate riskide hindamise 3. vooru.

Komisjon tegeleb ka **mere- ja maismaatranspordi** valdkonnaga, eelkõige kruiisi- ja praamlaevateenustega, mille puhul reisijate arv on suur, ning raudteeteenustega. Eesmärk on leida riskipõhine, proportsionaalne ja jätkusuutlik ühine lähenemisviis. Komisjon viis äsja lõpule mõjuhindangu analüüsi, mis käsitles Euroopa **kiirrongi- ja rahvusvaheliste raudteeteenuste** julgeolekut.

Komisjon on tõhustanud ka **koostööd strateegiliste partneritega**, mida tehakse **elutähtsa infrastruktuuri kaitse** valdkonnas USA sisejulgeolekuministeeriumi ja Kanada avaliku julgeoleku ministeeriumiga tehtava koostöö raames. Komisjon kohtus septembris kõnealuste partneritega, et süvendada arutelusid elutähtsa infrastruktuuri kaitse, küberjulgeoleku ja vastupanuvõime valdkonna põhiküsimustes, ning süvendada koostööd **lõhkeaineid** käsitlevates olulistest valdkondades, mis hõlmavad tuvastamist, koolitamist ja teabevahetust.

V. JÄRELDUS

Aasta pärast Pariisis 13. novembril toimunud kohutavaid terrorirünnakuid on komisjon, ELi ametid ja liikmesriigid võtnud ulatuslikke mitteseadusandlikke meetmeid, mis aitavad kaasa tõhusa ja tegeliku julgeolekuliidu järkjärgulisele arengule. Kuid terroristide tegevuse piiramiseks on vaja kiiresti teha täiendavaid edusamme. Kaasseadusandjad peavad käesoleval kuul jõudma kiiremas korras kokkuleppele kavandatavas terrorismivastast võitlust käsitlevas direktiivis, tulirelvade direktiivi kavandatavas muutmises ning Schengeni piirieskirjadesse kavandatavates muudatustes. Edasine viivitamine on kasulik ainult terroristidele, kelle eesmärk on meie eluviis hävitada.

Välispiiride süsteemi, sealhulgas ETIASe tugevdamise, Euroopa piiri- ja rannikuvalve töölerakendamise ning Schengeni piirieskirjadesse kavandatavate muudatustega seotud meetmed on oluline osa ELi vastusest ohule, mis lähtub terroristist võitlejate tagasipöördumisest, ning kaasseadusandjad peavad neid meetmeid nüüd prioriteetsetena edasi arendama.

Kuigi radikaliseerumise ennetamine rohujuure tasandil radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustiku kaudu on pikaajaline ettevõtmine, on see väga oluline ning nõuab kohest ja tugevat ELi tasandi osalemist ja tuge.

Komisjon jätkab Euroopa julgeoleku tegevuskava rakendamise edendamist tõhusa ja tegeliku julgeolekuliidu suunas ning esitab järgmise eduaruande detsembris. Lisaks allpool esitatud peamistele probleemidele hõlmab detsembrikuine aruanne ka ajakohastatud teavet küberkuritegevuse ja küberjulgeoleku valdkonnas tehtud edusammude kohta ning IT-firmadega veebis toimuva radikaliseerumise vastu võitlemisel tehtava koostöö kohta.

PEAMISED PROBLEEMID JA TEGEVUS EELOLEVATEL KUUDEL:

TERRORISMI JA ORGANISEERITUD KURITEGEVUSE NING NENDE TUGISÜSTEEMIDEGA

VÕITLEMISE TUGEVDAMINE

a) Õigusraamistik terrorismi vastu võitlemiseks ning rahastamise ja tulirelvade kättesaamatuks muutmiseks

- Euroopa Parlament ja nõukogu peavad kiiremas korras ja hiljemalt 2016. aasta lõpuks jõudma kokkuleppele terrorismivastast võitlust käsitleva direktiivi eelnõus ning leppima enne aasta lõppu kokku tulirelvade direktiivi muutmises.
- Komisjon esitab detsembris ettepanekute paketi, millega tõhustatakse terrorismi rahastamise vastast võitlust, kasutades selleks ettepanekuid, mis käsitlevad rahapesu kriminaliseerimist, vara külmutamise ja konfiskeerimise otsuste vastastikuse tunnustamise tugevdamist ning ebaseaduslike sularahamaksete vastast võitlust.

b) Radikaliseerumise ennetamine ja võitlus selle vastu

- ELi internetifoorumi teine kõrgetasemeline kohtumine 8. detsembril 2016 annab juhiseid edasiseks tööks veebis toimuva radikaliseerumise ennetamisel ja internetis terroristliku propaganda vastu võitlemisel. Kohtumise raames luuakse uus ühine teavitamisplatvorm ning kodanikuühiskonna tugevdamise programm.

KAITSE- JA VASTUPANUVÕIME SUURENDAMINE

a) Teabevahetuse parandamine

- Komisjon esitab enne 2016. aasta novembri lõppu broneeringuinfot käsitleva parema õigusloome rakenduskava.

b) Infosüsteemide tugevdamine ja teabelünkade täitmine

- Komisjon kutsub kaasseadusandjaid üles alustama võimalikult kiiresti tööd ettepaneku koostamisel, millega luuakse ELi reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS).
- Kõrgetasemeline infosüsteemide ja koostalitlusvõime eksperdirühm esitab vahearuande enne 2016. aasta detsembri lõppu.

c) Välispiiridel julgeoleku tugevdamine

- Komisjon kutsub kaasseadusandjaid üles leppima kokku Schengeni piirieskirjade suunatud muutmises, mis hõlmaks süstemaatilisi kontrollid. Eesmärk on võtta muudatused vastu enne aastavahetust.
- Komisjon esitab detsembris teatise, mis käsitleb tegevuskava, millega parandatakse reisidokumentide üldist turvalisust.

d) Kodanike ja elutähtsa infrastruktuuri kaitsmine

- Komisjon kiirendab mere- ja maismaatranspordi valdkonna turvalisust käsitleva ühtse lähenemisviisi kindlaksmääramist. Lähenemisviis peaks olema riskipõhine, proportsionaalne ja jätkusuutlik.